

Utredningstider inom barn- och ungdomsvården

Sollentuna kommun

Maj 2023

Karin Magnusson, certifierad kommunal revisor

Johanna Larsson, revisionskonsult

Henrik Fagerlind, certifierad kommunal revisor

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Sollentuna kommun genomfört en granskning av utredningstider inom barn- och ungdomsvården. Granskningens syfte har varit att bedöma om socialnämnden säkerställer en ändamålsenlig handläggning av utredningar, med avseende på utredningstider. Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att socialnämnden *inte helt* säkerställer en ändamålsenlig handläggning av utredningar, med avseende på utredningstider.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning
Säkerställer socialnämnden att skyddsbedömning genomförs och dokumenteras?	Ja
Säkerställer socialnämnden att beslut om att inleda eller inte inleda utredning fattas inom lagstadgade tidsgränser?	Nej
Säkerställer socialnämnden att utredningar genomförs inom lagstadgade tidsgränser?	Delvis
Säkerställer socialnämnden att det, av behörig beslutsfattare, fattas beslut avseende förlängning av utredningstid i de fall då denna överstiger lagstadgade tidsgränser?	Ja
Säkerställer socialnämnden en tillfredsställande intern kontroll avseende utredningstider avseende barn- och unga?	Delvis

Rekommendationer

Mot bakgrund av genomförd granskning lämnas följande rekommendationer till socialnämnden:

- Att säkerställa att vidtagna åtgärder ger önskvärda effekter vad gäller kravet om att genomföra förhandsbedömningar inom fjorton dagar efter det att anmälan inkommit.
- Att säkerställa att utredningar genomförs skyndsamt och inom den lagstadgade tidsgränsen på fyra månader.
- Att säkerställa en tillfredsställande, månatlig, återrapportering avseende handläggningstider både vad gäller skyddsbedömningar, förhandsbedömningar och utredningar.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	3
Bakgrund	3
Syfte och revisionsfrågor	3
Revisionskriterier	3
Avgränsning	4
Metod	4
Granskningsresultat	5
Skyddsbedömning	5
Beslut om att inleda/inte inleda utredning	7
Utredningstider	9
Beslut om förlängning av utredningstid	11
Rapportering till nämnden	12
Samlad bedömning	14
Rekommendationer	14
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	14

Inledning

Bakgrund

För ett barn/ungdom som är under utredning av socialtjänsten är det väsentligt att processen inte drar ut på tiden. I socialtjänstlagen klargörs de krav och tidsramar som gäller för genomförandet av en utredning som rör anmälan om oro kring barn eller unga. Dessa utredningar bör, enligt förarbeten till lagen, ha högsta prioritet inom socialtjänsten och ska inledas utan dröjsmål. Det är lagstadgat vilka tidsintervall som gäller för ställningstagande om barnet är i behov av akut skydd, hur lång tid som får fortgå innan beslut om huruvida utredning ska inledas eller inte samt hur lång tid utredningen får ta.

I nämndens ansvar ligger att säkerställa att verksamheten bedrivs utifrån gällande lagar och regler samt att det finns en god intern kontroll. Det är ur den aspekten väsentligt att nämnden har kontroll på verksamhetens utredningstider.

Effektiva utredningsprocesser är också väsentligt för en god arbetsmiljö för socialsekreterare, då långa utredningstider innebär att handläggarna har fler utredningar igång parallellt.

Utifrån genomförd riskanalys har revisorerna i Sollentuna kommun beslutat att genomföra en granskning inom ovan rubricerat område.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte har varit att bedöma om socialnämnden säkerställer en ändamålsenlig handläggning av utredningar, med fokus på utredningstider.

Revisionsfrågor:

- Säkerställer socialnämnden att skyddsbedömning genomförs och dokumenteras?
- Säkerställer socialnämnden att beslut om att inleda eller inte inleda utredning fattas inom lagstadgade tidsgränser?
- Säkerställer socialnämnden att utredningar genomförs inom lagstadgade tidsgränser?
- Säkerställer socialnämnden att det, av behörig beslutsfattare, fattas beslut avseende förlängning av utredningstid i de fall då denna överstiger lagstadgade tidsgränser?
- Säkerställer socialnämnden en tillfredsställande rapportering av utredningstider avseende barn- och unga?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar. Granskningen genomförs huvudsakligen utifrån följande revisionskriterier:

- Socialtjänstlagen:
 - 11 kap. 1 §
 - 11 kap. 1 a §

- 11 kap. 2 §
- Kommunallagen:
 - 6 kap. 6 §
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS (SOSFS 2014:5)

Avgränsning

Granskningen avgränsas till ovanstående revisionsfrågor och omfattar inte rättssäkerheten i andra avseenden. Granskningsobjekt är socialnämnden.

Metod

- Styrande och stödjande dokument samt socialnämndens protokoll har granskats.
- Verksamhetsdata avseende inledda/inte inledda utredningar för perioden 1 november 2021 till 31 oktober 2022 har granskats. Det innebär att utredningar från ett helt år omfattas av urvalet samt att samtliga utredningar som granskats ska vara avslutade såvida beslut om förlängning av utredningstiden inte finns. I vår analys av inkommen statistik har 17 stycken anmälningar exkluderats då det varit brister i lämnade underlag. Då det varit ett begränsat antal ärenden har åtgärder inte vidtagits för att korrigera brister för att få med dessa i underlaget.
- Aktgranskning: Anmälningar som föranlett utredning har granskats för att kontrollera förekomsten av skyddsbedömning. Urvalet utgörs av de tio senaste anmälningarna som inkommit till förvaltningen innan 2023-03-01.
- Intervju har genomförts med chefer med ansvar för hantering av inkomna orosanmälningar/genomförande av utredningar:
 - Enhetschef barn- och ungdomsenheten utredningar 0-20 år
 - Enhetschef barn- och ungdomsenheten mottagningsenhet
 - Enhetschef placeringsenheten

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Rapporten är kvalitetssäkrad av Henrik Fagerlind, certifierad kommunal revisor, i enlighet med PwCs interna riktlinjer för kvalitetssäkring.

Granskningsresultat

Skyddsbedömning

Revisionsfråga 1: Säkerställer socialnämnden att skyddsbedömning genomförs och dokumenteras?

I socialtjänstlagens 11 kap. 1 a § regleras att nämnden, vid inkommen anmälan, genast ska göra en bedömning av om barnet eller den unge är i behov av omedelbart skydd. Detta brukar kallas för skyddsbedömning. Skyddsbedömningen ska dokumenteras.

I Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS (SOSFS 2014:5) framgår att den dokumenterade skyddsbedömningen ska innehålla följande uppgifter:

- vilken bedömning som har gjorts av barnets eller den unges behov av omedelbart skydd,
- vilka faktiska omständigheter och händelser av betydelse som ligger till grund för nämndens bedömning,
- när bedömningen har gjorts, och
- namn och befattning eller titel på den som har gjort bedömningen.

Regeringen uttalar i förarbetena till socialtjänstlagen att det tydligt ska framgå hur socialtjänsten kommit fram till vilket behov av skydd ett barn har och att socialnämnden därför behöver ta fram rutiner så att detta kan gå smidigt.

Socialstyrelsen uttrycker i sin handbok *Utreda barn och unga* att barnets/den unges behov av skydd eller stöd kan behöva övervägas vid flera tillfällen under pågående utredning, men i den här granskningen fokuserar vi på efterlevnaden av lagstiftningen och kontrollerar förekomst av skyddsbedömning i samband med inkommen anmälan.

lakttagelser

Hantering av inkomna orosanmälningar eller ansökningar vilka rör barn som inte har en pågående kontakt med socialtjänsten hanteras inom en specifik mottagningsenhet. Om förhandsbedömningen landar i att en utredning ska inledas, så hanteras utredningen av handläggarna på utredningsenheten. Om ansökan eller anmälan rör ett barn som sedan tidigare är aktuellt på någon av de enheter som handlägger barnärenden, eller varit aktuellt inom de senaste sex månaderna, så hanteras ärendet direkt av handläggare alternativt gruppledare vid den enheten.

Sollentuna kommuns socialnämnd har sina dokumenterade processer för att handlägga barn och unga upplagda i förvaltningens verksamhetssystem. Processen är uppdelad i tre delprocesser, aktualisera och förhandsbedöma, utreda och bedöma samt verkställa och följa upp. Det finns rutiner kopplade till de olika stegen i processerna.

I *rutin för anmälningar och ansökningar barn och unga* framgår arbetssätt för när en anmälan eller ansökan inkommit. I rutinen framgår att en skyddsbedömning ska genomföras och dokumenteras. Det framgår inte hur omgående en skyddsbedömning

ska genomföras eller hur skyddsbedömningen ska genomföras. Vid intervjuer har det framgått att skyddsbedömning ska genomföras inom 24 timmar. Vidare framgår av rutinen vilka steg som ingår i en förhandsbedömning och att den ska genomföras inom 14 dagar.

Aktgranskning

I den aktgranskning som genomförts, av de tio senaste anmälningarna som inkommit till förvaltningen innan 2023-03-01, framgår att det i samtliga ärenden finns en skyddsbedömning. I nio av tio skyddsbedömningar har det inte bedömts föreligga behov av ett omedelbart skydd för barnet.

I samtliga ärenden framgår även datum för när anmälan om oro inkommit till förvaltningen och när skyddsbedömningen är genomförd. Skyddsbedömningen har i samtliga granskade ärenden genomförts samma dag som anmälan inkommit. I ett av de tio ärendena, där anmälan tagits emot av socialjouren, hade socialjouren gjort en skyddsbedömning och agerat innan anmälan inkommit till socialkontoret. Socialkontoret gjorde en ny skyddsbedömning när anmälan inkom till dem. Vid intervju beskrivs att socialkontoret ser vilken skyddsbedömning som genomförts på alla ärenden som inkommit från socialjouren.

I samtliga granskade skyddsbedömningar framgår befattning på den som gjort bedömningen. Vid intervju har det framgått att det alltid är två socialsekreterare som är handläggare på ärenden som rör barn och unga och att alla socialsekreterare får efter fyra månaders tjänstgöring få delegation för att göra skyddsbedömning. De intervjuade beskriver att nya socialsekreterare innan de erhåller delegation går igenom ett särskilt utbildningsmaterial tillsammans med sin mentor. Sollentuna kommun har nyligen gått in i *Yrkesresan* som är SKR¹:s koncept för introduktion och kompetensutveckling inom socialtjänsten.

Mottagningsgruppen är den enhet som hanterar alla nya ärenden och säkerställer hantering av förhandsbedömning och skyddsbedömning. Gruppledare ansvarar för att fördela ärenden och att ändra mottagare till ärenden ifall att någon socialsekreterare är frånvarande. I verksamhetssystemet Lifecare ser gruppledaren hur många ärenden som teamet har. Gruppledare följer ärenden digitalt och säkerställer att skyddsbedömning genomförs inom 24 timmar och att det dokumenteras i verksamhetssystemet. Vidare har det framgått att enhetschef går regelbundet igenom gällande rutiner med sin personal och det påminns regelbundet om att skyddsbedömningar ska genomföras och dokumenteras.

Bedömning

Säkerställer socialnämnden att skyddsbedömning genomförs och dokumenteras?

Ja.

¹ Sveriges Kommuner och Regioner

Vår bedömning är att det finns dokumenterade rutiner som utgör ett stöd i arbetet med genomförande av skyddsbedömningar och som syftar till att säkerställa att dokumentation sker i enlighet med gällande krav. Dock framgår inte hur en skyddsbedömning ska genomföras och inom vilken tidsperiod. Vi rekommenderar att rutin kompletteras med den informationen. I den aktgranskning som vi genomfört framgår att skyddsbedömning genomförs och dokumenteras i enlighet med aktuella bestämmelser. Det finns en organisation för att genomföra skyddsbedömningar och även en tydlig process för att kontrollera att skyddsbedömningar genomförs.

I sammanhanget vill vi poängtera att vår aktgranskning är avgränsad till totalt tio ärenden, vilket innebär att vi inte kan uttala oss om den totala populationen. Befintliga krav gäller dock samtliga ärenden och vår aktgranskning ger oss en bild av hur det ser ut i de tio granskade ärendena.

Beslut om att inleda/inte inleda utredning

Revisionsfråga 2: Säkerställer socialnämnden att beslut om att inleda eller inte inleda utredning fattas inom lagstadgade tidsgränser?

När en anmälan inkommer till socialtjänsten ska nämnden fatta beslut om att utredning ska/eller inte ska inledas. Processen från inkommen orosanmälan fram till beslut om att inleda/inte inleda utredning kallas förhandsbedömning.

I 11 kap. 1 a § socialtjänstlagen anges att beslut om att inleda eller inte inleda utredning ska, om det inte finns synnerliga skäl, fattas inom 14 dagar efter det att anmälan inkommit. Ett sådant beslut behöver dock inte fattas om det redan pågår en utredning för det barn som anmälan avser. I dessa fall kopplas den inkomna anmälan till den pågående utredningen.

lakttagelser

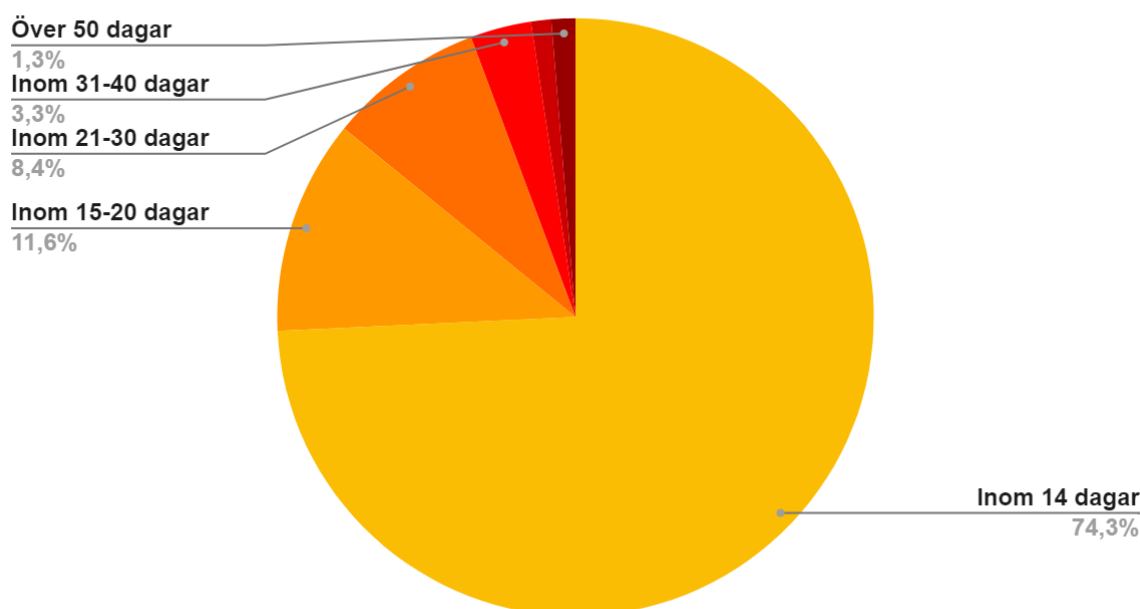
I Sollentuna kommuns *rutin för anmälningar och ansökningar barn och unga* framgår att efter att en skyddsbedömning och förhandsbedömning genomförts tas beslut om utredning ska inledas eller inte. Enligt delegationsordningen har socialsekreterare delegation att ta beslut om att utredning inleds, däremot krävs gruppleddare eller enhetschef för att besluta om att utredning inte ska inledas. Beslut om att inleda eller inte inleda utredning registreras i verksamhetssystemet. För att verifiera om rutin och delegationsordning efterlevs har vi begärt in ett stickprov på 10 beslut på att **inte** inleda en utredning. I samtliga fall har beslutsfattare varit gruppleddare, vilket är i enlighet med gällande rutin.

Av socialnämndens verksamhetsstatistik avseende handläggningen av inledda/ej inledda utredningar om barn som far illa framgår att det under perioden 2021-11-01 till 2022-10-31 inkommit 2403 anmälningar. Det har tagits beslut om att inleda utredning i 907 (ca 38 %) av de anmälningar som inkommit under perioden. För resterande anmälningar 1496 (ca 62 %) har beslut fattats om att inte inleda en utredning.

Enligt den granskning vi genomfört av redovisat verksamhetsdata så har totalt 1771 beslut om att inleda eller inte inleda en utredning fattats inom 14 dagar från det att anmälan inkom och att 615 beslut dröjt mer än 14 dagar. Resultatet innebär att i 74,3 procent av de inkomna orosanmälningarna har beslut om att inleda en utredning fattats inom den lagstadgade tiden om 14 dagar. För de inkomna orosanmälningarna där beslut om att inleda eller inte inleda en utredning inte har fattats inom den lagstadgade tiden varierar tid för beslut om att inleda/inte inleda utredning mellan 15-93 dagar.

Cirkeldiagrammet nedan visar andel beslut på att inleda/inte inleda utredning som är fattade inom eller utom den lagstadgade tiden på 14 dagar, för inkomna ärenden under perioden november 2021-oktober 2022. 74,3 procent av besluten är fattade inom lagstadgad tid, vilket innebär att mer än en fjärdedel av besluten fattas utanför den lagstadgade tiden.

Andel beslut om att inleda/inte inleda utredning som är fattade inom eller utom 14 dagar för inkomna ärenden under perioden 2021-11-01-2022-10-31

Vid intervju ges uttryck för att det har varit högt tryck och att det vid tid för vår granskning har anställts en till socialsekreterare för att kunna möta kravet på att inleda utredningar inom lagstadgad tid. Vidare beskrivs att verksamheterna är noggrann med att dokumentera om en förhandsbedömning drar ut på tiden.

Bedömning

Säkerställer socialnämnden att beslut om att inleda eller inte inleda utredning fattas inom lagstadgade tidsgränser?

Nej.

Vår bedömning är att socialnämnden inte i tillräcklig utsträckning säkerställt att beslut om att inleda eller inte inleda en utredning fattas inom den lagstadgade tidsgränsen om 14 dagar för den period som har granskats. Vår granskning visar att mer än en fjärdedel av beslut om att inleda/inte inleda en utredning fattas utom den lagstadgade tiden på om

14 dagar. Vi noterar att andelen förhandsbedömningar som inte fattats inom ramen för den lagstadgade tidsgränsen är relativt omfattande men att åtgärder har vidtagits och att förstärkning med personella resurser förväntas ge effekter framåt. Vi vill dock understryka att vi inte haft möjlighet att se dessa effekter i de underlag som granskats varför nämnden bör säkerställa detta framåt.

Vår uppfattning är att också att det bland de intervjuade i varierande grad finns en kännedom om de utmaningar som finns vad gäller efterlevnaden till lagens krav på området.

Utredningstider

Revisionsfråga 3: Säkerställer socialnämnden att utredningar genomförs inom lagstadgade tidsgränser?

Enligt 11 kap. 2 § socialtjänstlagen ska utredningen bedrivas skyndsamt och vara slutförd senast inom fyra månader. Det anges dock att om särskilda skäl finns får nämnden besluta att förlänga utredningen för viss tid. I Socialstyrelsens handbok Utreda barn och unga framgår att beslutet om förlängning ska vara avgränsat i tid och att det ej får gälla tills vidare. Vidare framgår av förarbetena att en förlängning kan bli aktuell till exempel om en barnpsykiatrisk utredning eller polisutredning i ett fall av övergrepp mot barn inte kan slutföras inom den föreskrivna tiden och om dessa handlingar är viktiga för socialnämndens beslut. Organisatoriska skäl, arbetsanhopning eller bristande resurser för hantering av anmälningar är, enligt förarbetena, inte skäl till förlängd tid.

Genom att kontrollera att utredningstiden enbart i undantagsfall överskrider 4 månader och att det finns beslut om förlängd utredningstid då tidsintervallet överskrids så kan vi med hög rimlighet verifiera nämndens säkerställande av att utredningar genomförs inom lagstadgade tidsgränser.

lakttagelser utredningar som överskrider 4 månader

I nämndens delegationsordning regleras vilken funktion som har rätt att fatta vilken typ av beslut. Socialnämnden har i sin delegationsordning gett socialsekreterare rätt att fatta beslut om att inleda utredning när det gäller barn och unga, medan beslut om att inte inleda utredning och att avsluta utredning ligger på gruppledaren.

Av socialnämndens verksamhetsstatistik rörande handläggningen av inkomna anmälningar och ansökningar om barn som far illa framgår att det under perioden 2021-11-01 till 2022-10-31 har 907 utredningar inletts. Detta har skett utifrån inkomna orosanmälningar eller egna ansökningar om stöd och hjälp från socialtjänsten.

Av verksamhetsstatistiken framgår att 197 utredningar (21,5 procent) inte avslutats inom 123 dagar (4 månader). Den genomsnittliga utredningstiden för perioden uppgår till 108 dagar. Cirkeldiagrammet nedan visar det summerade utfallet för hur många procent av utredningarna som avslutats inom respektive efter 4 månader, under samma period som ovan dvs. mars 2022-februari 2023. Vi kan av diagrammet se att 78,5 procent slutförs inom den lagstadgade tiden vilket betyder att två av tio utredningar pågår i mer än 123 dagar. Av de ärenden som pågår längre än fyra månader så ser vi att hälften av dem är

slutförda inom tre veckor, medan hälften kräver mer tid för att färdigställas. Av de utredningar som överskridit 123 dagar är vissa fortfarande pågående.

Andel utredningar som avslutats inom och utom 123 dagar

Över 157 dagar

8,1%

Inom 146-156 dagar

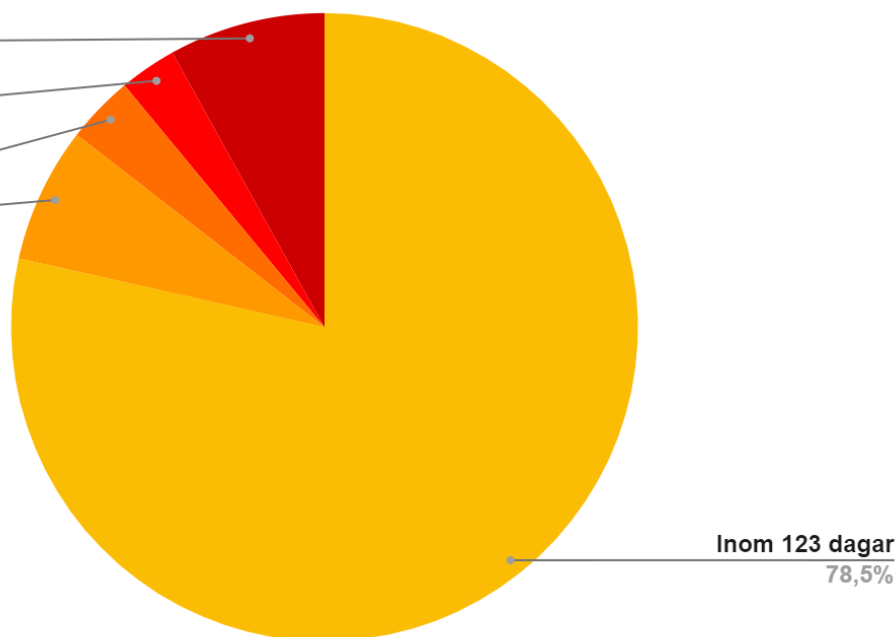
2,9%

Inom 135-145 dagar

3,5%

Inom 124-134 dagar

7,0%

När vi tittat på statistik avseende antalet utredningar som överskrider utredningstiden per månad så finner vi att detta varierar över tid. Vi kan således inte finna någon tydlig trend som påvisar att antalet utredningar som överskrider utredningstider ökar eller minskar. Vid intervju beskrivs att enhetscheferna och verksamheterna arbetar med att korta ner utredningar genom att bland annat undvika att dokumentation blir liggande eller drar ut på tiden. Detta för att familjer inte ska vara aktuella längre än nödvändigt. Både gruppleddare och enhetschef påminner socialsekreterare om att avsätta tid för dokumentation för att undvika att utredningar överskrider 4 månader. Gruppleddare tar även ut listor på pågående ärenden minst var tredje vecka för att följa upp efterlevnad till lagens krav. Vid behov tar gruppleddare ut listor mer kontinuerligt, på exempelvis nyanställda socialsekreterare, som kan behöva mer stöd för att slutföra utredningar inom lagstadgade tidsgränser.

De intervjuade uppfattar också att det saknas en rutin/riktlinje för hur utredningar ska hanteras i Lifecare när en utredning är avslutad men ärendet har lett till en rättsprocess. I dagsläget ligger utredningen kvar i systemet medan socialtjänsten inväntar beslut på rättsprocessen, om exempelvis ett barn ska hem eller vara kvar i vården. Det bidrar till att vissa utredningar ser ut att ha pågått längre, men i praktiken så avvaktas fortsatt utredning.

lakttagelser rörande förekomst av beslut om förlängd utredningstid

I inkommen verksamhetsstatistik framgår att i ca 43 procent (86 st.) av de utredningar som tagit längre än 123 dagar finns beslut om förlängning. I de flesta fallen, alla utom

två, har beslut om förlängning tagits innan utredningstiden har utgått. Vi noterar att utöver de 86 ärenden som har ett förlängningsbeslut har det även tagits förlängningsbeslut på tre ärenden där utredningstiden sedan trots detta har avslutats inom den lagstadgade tiden på 4 månader varför dessa inte omfattats av den statistik vi bedömer..

Vid intervjuer beskrivs att enhetschefer har efterfrågat en bevakningsmodul i verksamhetssystemet Lifecare, vilket innebär att systemet skickar en signal en tid innan fyra månader har gått. Bevakningsmodulen är inköpt och kommer att införas inom kort.

Bedömning

Säkerställer socialnämnden att utredningar genomförs inom lagstadgade tidsgränser?

Delvis.

Vår bedömning är att det finns brister vad gäller förmågan att slutföra utredningar inom lagstadgade tidsgränser. För den period data har granskats överskreds utredningstiden i vart tionde ärende utan att det fanns beslut som motiverade detta.

Vår bedömning är dock att socialnämnden, genom att till år 2023 tillskjuta medel till utredningsenheterna i syfte att öka personaltätheten, vidtagit vissa åtgärder för att komma tillrätta med utredningstiderna. Vi ser det som väsentligt att arbetet fortskrider och att uppföljning sker för att säkerställa att åtgärderna ger önskad effekt. För den period vi tittat på är det inte möjligt att se effekterna av åtgärden, men detta är viktigt att följa framåt.

Vår bedömning är också att verksamheten genom rutiner kring uppföljning av utredningstider har ett arbetssätt som innebär att de löpande följer upp utredningstiderna och vidtar åtgärder för att utredningar ska kunna avslutas inom satta tidsgränser.

Vi ser det som väsentligt att nämnden tar fram riktlinjer för hur utredningar ska hanteras i verksamhetssystemet Lifecare när en utredning formellt är avslutad men det pågår en rättsprocess. Vi ser att detta kan ha påverkat statistiken på ett negativt sätt och det är viktigt att nämnden säkerställer att statistik över avslutade utredningar blir korrekt och att nämnden ska kunna vidta åtgärder om den lagstadgade utredningstiden inte efterlevs.

Beslut om förlängning av utredningstid

Revisionsfråga 4: Säkerställer socialnämnden att det, av behörig beslutsfattare, fattas beslut avseende förlängning av utredningstid i de fall då denna överstiger lagstadgade tidsgränser?

Så som framgår i föregående revisionsfråga har nämnden att slutföra en utredning gällande barn och unga inom fyra månader.

lakttagelser

I socialnämndens delegationsordning framgår att ett beslut enligt 11 kap. 2 § 3 st. SoL avseende förlängning av utredningstid får fattas av enhetschef. Det framgår inte om beslut om förlängning ska redovisas till nämnden. Kontroll avseende beslutsfattare har inte varit möjligt att göra utifrån den verksamhetsdata kommunen tagit ut. För att

verifiera om nämndens delegationsordning efterlevs har vi därför inhämtat ett stickprov på dokumentationen som rör förlängningsbeslut. Stickprovet har omfattat de 10 senaste slutförda utredningarna. I 9 av 10 utredningar så verifierar dokumentationen att beslut om förlängning fattats av enhetschef. Vi noterar att i dokumentationen rörande en utredning står en socialsekreterare som beslutsfattare, däremot står enhetschefen som signerare för beslutet. I skriftligt svar från intervjuade chefer framgår att vid beslut om förlängd utredningstid fylls beslutsfattare i manuellt, varför detta kan vara ett administrativt misstag. Vid intervjuer framkommer att rutinen är att enhetschef alltid tar besluten som rör förlängning av utredningstiden.

Bedömning

Säkerställer socialnämnden att det, av behörig beslutsfattare, fattas beslut avseende förlängning av utredningstid i de fall då denna överstiger lagstadgade tidsgränser?

Ja.

Det finns en delegationsordning som klargör vem som är beslutsför vid beslut om förlängd utredningstid. Intervjuer vittnar om att sådant beslut tas av enhetschef. Det stickprov som vi genomfört visar att samtliga beslut om förlängning av utredningstiden är fattade av enhetschef, vilket är i enlighet med gällande delegationsordning.

Rapportering till nämnden

Revisionsfråga 5: Säkerställer socialnämnden en tillfredsställande rapportering av utredningstider avseende barn och unga?

Nämnden har i enlighet med 6 kap. 6 § kommunallagen ett ansvar att säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande bestämmelser och att den interna kontrollen är tillräcklig.

lakttagelser

Även i socialnämndens *verksamhetsplan för 2022* återfanns indikatorer som avser utredningstider för barn och unga, aktualiseringar och andel inledda utredningar. Genom protokollsgranskning för perioden april 2022 till april 2023 kan vi se att nämnden tagit del av resultatet från indikatorerna i tertialrapport april 2022, nämndens delårsrapport per augusti 2022 och i nämndens verksamhetsberättelse för 2022.

Från nämndens verksamhetsberättelse för år 2022² framgår att avdelningen barn och unga har haft perioder av hög arbetsbelastning, flera nya och oerfarna socialsekreterare samt ärenden med komplex problematik. För att korta utredningstider och slutföra utredningar inom lagstadgad tid har förvaltningen arbetat med dokumentationsutbildning samt implementering av att förkorta enklare utredningar. Under 2023 kommer en resursförstärkning ske inom myndighet barn och unga och förhoppningen är att detta även ger positiva effekter på andelen utredningar som slutförs inom lagstadgad tid.

I verksamhetsberättelsen redovisas resultat för följande indikatorer, kopplat till nämndmål och utvecklingsuppdrag, som avser utredningstider för barn och unga.

² Godkänd av nämnden 2023-02-21 § 11

- *Andel aktualiseringar barn och unga*, vilket var totalt 3 372 under år 2022.
- *Antal inledda utredningar barn och unga*, vilket var 914 under 2022.
- *Utredningstid i antal dagar från påbörjad utredning till avslutad utredning inom barn och unga 0-20 år*, visar att medelvärdet för år 2022 uppgick till 88 dagar.
- *Andel utredningar barn och unga som slutförs inom lagstadgad tid (%)*, visar att utfallet för 2022 var 89,3 %.

I samband med att nämnden behandlade verksamhetsberättelse 2022 fick nämnden även ta del av nämndens kvalitetsrapport. I kvalitetsrapporten framgår att för att säkerställa att fler utredningar inom barn och unga avslutas inom lagstadgad tid införs en bevakningsmodul i verksamhetssystemet, vilket förväntas ge effekt.

Vid genomgång av socialnämndens protokoll för perioden har vi inte sett att nämnden tagit del av någon ytterligare rapportering som rör utredningstider för barn och unga, utöver ovannämnda rapportering. I det material som vi tagit del av i granskningen finns ingen spårbarhet till att nämnden följer upp handläggningstider avseende skyddsbedömningar och förhandsbedömningar.

I socialnämndens *verksamhetsplan för 2023* kopplat till nämndmålet *Effektiva och rättssäkra processer* ska nämnden följa upp ett flertal indikatorer för att mäta måluppfyllelse. Följande två indikatorer avser utredningstider för barn och unga:

- *Andel utredningar barn och unga som slutförs inom lagstadgad tid (%)*. Styrgräns 2023 95 %. Utfall per delår 2022 uppgick till 89,3 %.
- *Utredningstid i antal dagar från påbörjad utredning till avslutad utredning inom barn och unga 0-20 år, medelvärde*. Styrgräns 2023 105 dagar. Utfall per delår 2022 uppgick till 88 dagar.

Även för nämndmålet *Trygghet genom förebyggande arbete*, som återfinns i verksamhetsplanen, finns indikatorer som berör utredningar av barn och unga:

- *Antal aktualiseringar barn och unga*
- *Antal inledda utredningar barn och unga*

Vid granskningstillfället har det ännu inte varit tid för att följa upp målen som rör 2023.

Bedömning

Säkerställer socialnämnden en tillfredsställande rapportering av utredningstider avseende barn och unga?

Delvis.

Bedömningen baseras på att nämnden får en regelbunden uppföljning av antalet pågående utredningar samt huruvida utredningar avslutas inom eller utom lagstadgad tidsgräns. Återrapporteringen till nämnden innehåller även en analyserande text. Ingen särskild uppföljning av handläggningstider kopplat till skyddsbedömningar och förhandsbedömningar sker dock.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Sollentuna kommun genomfört en granskning av utredningstider inom barn- och ungdomsvården. Granskningens syfte har varit att bedöma om socialnämnden säkerställer en ändamålsenlig handläggning av utredningar, med avseende på utredningstider. Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att socialnämnden *inte helt* säkerställer en ändamålsenlig handläggning av utredningar, med avseende på utredningstider.

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi socialnämnden:

- Att säkerställa att förhandsbedömningar genomförs inom fjorton dagar efter det att anmälan inkommit.
- Att säkerställa att utredningar genomförs skyndsamt och inom den lagstadgade tidsgränsen på fyra månader.
- Att säkerställa en tillfredsställande, månatlig, återrapportering avseende handläggningstider både vad gäller skyddsbedömningar, förhandsbedömningar och utredningar.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning	
1. Säkerställer socialnämnden att skyddsbedömning genomförs och dokumenteras?	Ja Det finns dokumenterade rutiner som stöd i arbetet med genomförande av skyddsbedömningar och som syftar till att säkerställa att dokumentation sker i enlighet med gällande krav. Vi rekommenderar att rutin kompletteras med hur skyddsbedömning ska genomföras och inom vilken tidsperiod. Genomförd aktgranskning på tio ärenden visar att skyddsbedömning genomförs och dokumenteras i enlighet med gällande bestämmelser.	
2. Säkerställer socialnämnden att beslut om att inleda eller inte inleda utredning fattas inom lagstadgade tidsgränser?	Nej Socialnämnden säkerställer inte i tillräcklig utsträckning att beslut om att inleda eller inte inleda en utredning fattas inom den lagstadgade tidsgränsen. Vår granskning visar att mer än en fjärdedel av beslut om att inleda/inte inleda en utredning fattas utom den lagstadgade tiden.	

3. Säkerställer socialnämnden att utredningar genomförs inom lagstadgade tidsgränser?

Delvis

Det finns brister vad gäller att slutföra utredningar inom lagstadgade tidsgränser. Socialnämnden har vidtagit vissa åtgärder genom att tillskjuta medel till utredningsenheterna i syfte att utöka personaltätheten. Vi ser det som väsentligt att arbetet fortskrider och att uppföljning sker för att säkerställa att åtgärderna ger önskad effekt.

Verksamheten har rutin kring uppföljning av utredningstider vilket medför ett arbetssätt som innebär att de löpande följer upp utredningstiderna och vidtar vid behov åtgärder.

Utredningar som är avslutade men där det pågår en rättsprocess kan ha påverkan på verksamhetsstatistik som vi analyserat. Det är väsentligt att nämnden tar fram riktlinjer för hur sådana utredningar ska hanteras i verksamhetssystemet.

4. Säkerställer socialnämnden att det, av behörig beslutsfattare, fattas beslut avseende förlängning av utredningstid i de fall då denna överstiger lagstadgade tidsgränser?

Ja

Det finns en delegationsordning som klargör vem som är beslutsför vid beslut om förlängd utredningstid. Genomfört stickprov visar att samtliga beslut tagits i enlighet med gällande delegationsordning.

5. Säkerställer socialnämnden en tillfredsställande intern kontroll avseende utredningstider avseende barn- och ungaärenden?

Delvis

Nämnden får regelbunden uppföljning av antalet pågående utredning samt huruvida utredningar avslutas inom eller utom lagstadgad tidsgräns. Ingen särskild uppföljning av handläggningstider kopplat till skyddsbedömningar och förhandsbedömningar sker dock.

2023-06-15

Henrik Fagerlind

Karin Magnusson

Uppdragsledare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Sollentuna kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2023-02-06. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.